

Obsah

Předmluva	7
------------------------	----------

1 Ráz Leninovy diktatury	12
---------------------------------------	-----------

Engels o ruské revoluci – Lenin a Tkačev – Leninova strategie – Vliv Clausewitzův – Kritika Leninových projevů – Feudální socialismus – Umění využít spojení

2 Ruská demokracie a listopadový převrat	18
---	-----------

Obava z reakce spojencem bolševiků – Zakročení VIKŽELu – VIKŽEL prostředkuje – Pokus o všesocialistickou vládu – Bolševici na ústupu – Lenin máří koalici – Neshody v bolševické straně – Lenin vítězí nad VIKŽELEM – Zákaz buržoazního tisku – Eseři proti Leninově samovládě – Leninova replika – Gorkij proti Leninovi – Diktatura občana Lenina – Gorkij o Leninově aristokratismu – Polemika Gorkého s „Pravdou“

3 Rozvrácení strany socialistů revolucionářů	32
---	-----------

Leninův pokus o sověty batraků – Leví eseři – Konference socialistů revolucionářů – Černov a Lenin – Sloučení rolnických a dělnických sovětů – Řeč Spiridonov – Rozehnutí petrohradské městské rady – Protest eserů – Volby do Ústavodárného shromáždění – Volební porážka bolševiků – II. sjezd rolnických sovětů – Zatčení kadetských poslanců – Bouře proti Leninovi na sjezdu rolnických sovětů – Leninova obrana – Černov proti Leninovi – Nedůslednost levých eserů – Konečný rozkol eserské strany

4 Výzva k míru jako revoluční pochodeň	46
---	-----------

Agitace heslem mír – Trockij v ministerstvu zahraničí – Sabotáž úřednictva – Uveřejnění tajných dokumentů – Sesazení generála Duchonina – Revoluce a armáda – „K národům válčících zemí“ – Naděje v evropskou revoluci – Počátky jednání v Brestu – Proklamační Trockého – Druhé jednání v Brestu – Leninovy teze o míru – Socialismus výš než zájmy národa – Nové poslání ruské revoluce

5 Ústavodárné shromáždění	62
--	-----------

Obrana proti násilí – Kolísání v bolševické straně – Nový protest Maxima Gorkého – Krvavé potlačená demonstrace – Zahájení

Ústavodárného shromáždění – Deklarace sovětské vlády – Volba předsedy – Omyl socialistů revolucionářů – Řeč Černova – Řeč Cereteliho – Řeč Skvorcova-Stepanova – Odchod bolševiků a levých eserů – Ústavodárné shromáždění rozeznáno – Lenin o Ústavodárném shromáždění

6 Počátky diktatury nad sověty 77

Lenin o revolučním násilí – Úkoly Ruska v světové revoluci – Martov proti násilí – Jiné výtky opozice – Kritické glosy Gorkého – Lenin o sovětech – Rožkov o sovětech – Naděje v pomoc Západu

7 Brestský mír 86

Protest Trockého – Boj o mír v ústředním výboru bolševické strany – Vítězí formule Trockého – Blouznění o německé revoluci – „Přichází světová revoluce“ – „Dobře jsi ryl, starý krtek“ – Výzva petrohradského sovětu – Odchod z Brestu – Německá ofenziva – Nový spor o mír v bolševické straně – Lenin konečně vítězí – Bouře proti Brestu – „Potupné finále“ – „Ukřižované Rusko“ – Přijmout pomoc Francie? – „O revoluční frázi“ – Německé podmínky přijaty

8 Diktatura politické strany a jednotlivce 102

„Mír nebo válka?“ – VII. sjezd bolševické strany – Učte se u Němce kázni – Opoziční řeč Bucharinova – Vydat zemi, vyhrát čas – Odpověď na nótu prezidenta Wilsona – IV. sjezd sovětu o brestském míru – Lenin pro „tylžský“ mír – Odpor levých eserů a menševiků – Násilné umlčení opozice – Ultimátum levých eserů – Po ratifikaci míru – Změna názvu bolševické strany – Ústup před odborníky – Proti kolektivní správě – Ostrá diktatura pro neukázněné – Lup naloupené – Leví komunisté proti samovládě – O levém dětinství – Vláda v rukou jediné strany

9 Konec opozice v sovětech 118

Bolševici a československé legie – Socialismus je více než stát – Útoky opozice proti Leninovi – VCIK o srážce s Čechoslováky – Leninova řeč „o hladu“ – Počátky válečného komunismu – Diktatura nad proletariátem – Vyloučení eserské a menševické opozice ze sovětu – Opozice levých eserů – Leví eseri obětí politického manévru – Zápas o rolnické zástupce – Rezoluce levých eserů – Jejich povstání proti sovětské vládě – Konec levých eserů

10 Naděje v německou revoluci 133

Zdatnost bolševické strany – Leninův „List americkým dělníkům“ – Jeho obrana teroru – Atentáty na Lenina a Urického – Lenin a Kautsky – Kautsky o bolševické diktatuře – Proletářská revoluce a renegát Kautsky – Odnětí volebního práva v sovětském Rusku výjimkou – Vše pro revoluci v Německu – Bolševismus světovou teorií – Naděje v Karla Liebknechta – Stětklovovo „Hosanna“ – Odpor proti bolševismu v Německu – Anulování brestského míru – Proklamace k osvobozeným národům – Německo a sověty – Leninova stať „O demokracii a diktatuře“ – Feudální prvky v leninismu – Bolševická diktatura univerzálním vzorem.

11 Třetí internacionála a hegemonie bolševické strany 150

Výzva k založení III. internacionály – Leninův „List k dělníkům evropským a americkým“ – I. kongres Kominterny – Obrat Gorkého – Bucharin o bolševismu – Moskva učitelem Evropy – Program III. internacionály – Její manifest – VIII. sjezd bolševické strany – Lenin o revoluční taktice – Opozice proti Leninovu diktátorství – Vliv prostředí na bolševickou vládu – Vláda oligarchie – Elita dělnické třídy – Nezdar sovětů mimo Rusko – Bolševici stranou privilegovanou – Vládne bolševická strana, nikoli sověty

12 Ústup před rolnickým stavem 166

Dělnické oddíly ve vesnicích – Výbory chudiny – Odpor rolníků proti rekvizicím – Obrat v politice na venkově – Leninův výklad o socializaci venkova – Podpora umírněných socialistů – Stanovisko socialistů revolucionářů – „Rolnická bratrstva“ – Socialisté revolucionáři proti „bílým“ – Stanovisko menševiků – Proti násilnému svržení bolševiků – Opozice umírněných socialistů na VII. sjezdu sovětů – Požadavky menševické strany – V Rusku není vláda sovětů – Leninova replika na řeč Martova – Komunisty nelze rychle rodit

13 Teoretická obrana sovětského režimu 180

„Třetí internacionála a její místo v historii“ – Stať Kautského „Slované a revoluce“ – Doslov „Iskry“ k stati Kautského – Ramsay Macdonald proti Leninovi – Leninova replika – Obrana bolševické formy vlády – Lenin se dovolává Petra Velikého – Odpověď Otto Bauerovi – IX. sjezd bolševické strany – O buržoazní odborníky – Výtky „Opozice demokratického centralismu“ – Proti samovládě –

„Geniální oligarchie“ – Bolševická strana nejvyšším orgánem – Revoluce proti lenivosti – Opozice hájí kolektivní vládu – Osinskij o Leninově roli v bolševické straně – Kázeň a oddanost straně

14 Lenin a komunismus v západní Evropě 200

„Dětská nemoc levičáctví v komunismu“ – Dvojí dětinství – Leninův machiavelismus – Jeho odpor k sociologii – Lenin a Pobědonoscev – Vojenský útok na západní Evropu – Bolševická strana jako rytířský řád – Vzor pro všechny komunistické strany – Námitky západních socialistů – Leninův „List anglickým a německým dělníkům“ – Pánovitost vůdců Kominterny

15 Boj s „dělnickou opozicí“ 210

Brožura Kollontajové – Požadavek podělničení bolševické strany – Dělnická opozice první bolševickou sektou – Spor o odborové svazy – Boj s dělnickou opozicí na X. sjezdu bolševické strany – Umění se přizpůsobit – Bucharin o výsadách dělnické třídy – Leninova definice „úchylky“ – Zákaz tvořit opoziční frakce

16 Nová hospodářská politika a další boj s opozicí 220

Lenin o koncesích kapitálu – Koncese a zahraniční politika – Menševická opozice na VIII. sjezdu sovětů – Vrchol hospodářské krize – Vzpoula v Kronštadtě – Lenin o NEPu – Zostřený boj proti socialistickým stranám – Státní kapitalismus – Námitky Šljapnikova, Lenina a Preobraženského – III. kongres Kominterny – Revoluce žádá oběti – Námitky německých komunistů – Kacířství Mjasnikova – Leninův list Mjasnikovi – Svoboda tisku by byla sebevraždou bolševické strany – Žaloba „dvaadvaceti“ – Dělnická opozice proti NEPu – Lenin proti Šljapnikovi – Martov v Německu – Menševická emigrace hájí sovětský stát – „Socialistický věstník“ o konci bílých – „Nové časy, staré omyly“ – Lenin o nové taktice – Vyčištění „Augiášových chlévů“ – Nová filosofie revoluce – Bolševická pružnost – Omyly a neomylnost

17 Od pansovětské Evropy k novému Rusku. 246

Nová hesla Kominterny – Sověty a Společnost národů – Čičerin píše Wilsonovi – Lavírování a manévrování – Hospodářská blokáda – Politika Lloyda Georga – Janovská konference – Sovětsko-německá

dohoda v Rapallu – Poslední velká Leninova řeč – Zájmy sovětského státu nad zájmy Kominterny – Trockij hájí změny taktiky – Bucharinův jezuitismus – „Bojkot války“ je fráze – Lenin o válce

18 Vláda teokraticko-socialistického řádu 260

„Méně, ale lépe“ – Lenin o ruské revoluci – Leninova polemika se Suchanovem – Ruská revoluce je variantou – Probuzení národa – Bolševický feudalismus – Význam „čistky“ – Bolševická církev – Patnáct přikázání Zinověva – Nesnášenlivost – Leninismus – Leninova nemoc a smrt

19 Závěrečná úvaha 271

Poznámky 276

Česká historiografie o Rusku a Jan Slavík.

Doslov po 80 letech (Václav Veber) 289

Česká historiografie Ruska – Evropa roku 1935 – Meziválečná historiografie o Leninovi – Umlčený Jan Slavík: střípky životopisu – Poznámky

Chronologický přehled 340

Literatura 348

Seznam zkratk 354

Redakční poznámka 355

Jmenný rejstřík 358